

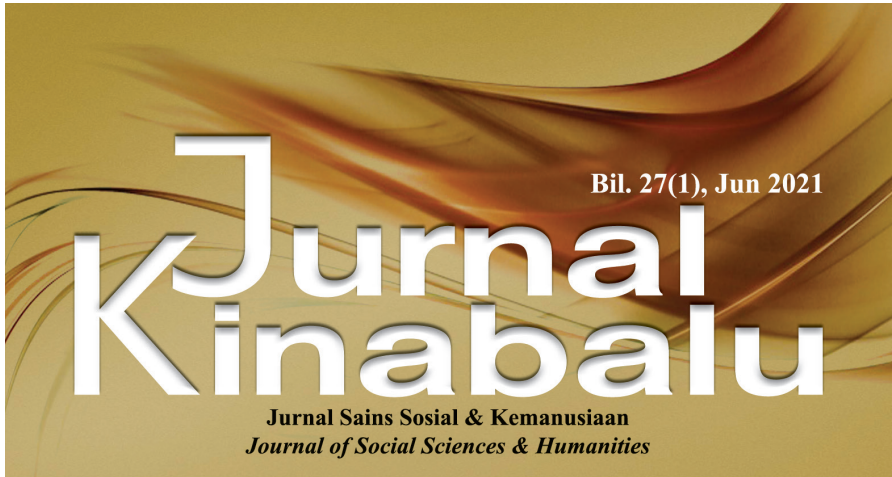

Bil. 27(1), Jun 2021

Jurnal Kinabalu

Jurnal Sains Sosial & Kemanusiaan
Journal of Social Sciences & Humanities

PENERBIT UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

Kota Kinabalu • Sabah • Malaysia

<http://www.ums.edu.my>

2021

Ahli Majlis Penerbitan Ilmiah Malaysia (MAPIM)

© Universiti Malaysia Sabah, 2021

Hak cipta terpelihara. Tiada bahagian daripada terbitan ini boleh diterbitkan semula, disimpan untuk pengeluaran atau dikeluarkan ke dalam sebarang bentuk sama ada dengan cara elektronik, gambar serta rakaman dan sebagainya tanpa kebenaran bertulis daripada Penerbit Universiti Malaysia Sabah, kecuali seperti yang diperuntukkan dalam Akta 332, Akta Hak Cipta 1987. Keizinan adalah tertakluk kepada pembayaran royalti atau honorarium.

Segala kesahihan maklumat yang terdapat dalam jurnal ini tidak semestinya mewakili atau menggambarkan pendirian mahupun pendapat Penerbit Universiti Malaysia Sabah. Pembaca atau pengguna jurnal ini perlu berusaha sendiri untuk mendapatkan maklumat yang tepat sebelum menggunakan sebarang maklumat yang terkandung di dalamnya. Pandangan yang terdapat dalam jurnal ini merupakan pandangan ataupun pendapat penulis dan tidak semestinya menunjukkan pendapat atau polisi Universiti Malaysia Sabah. Penerbit Universiti Malaysia Sabah tidak akan bertanggungjawab terhadap sebarang masalah mahupun kesulitan yang timbul, sama ada secara menyeluruh atau sebahagian, yang diakibatkan oleh penggunaan atau kebergantungan pembaca terhadap kandungan jurnal ini.

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, distributed, stored in a database or retrieval system, or transmitted, in any form or by any means, electronics, mechanical, graphic, recording or otherwise, without the prior written permission of Penerbit Universiti Malaysia Sabah, except as permitted by Act 332, Malaysian Copyright Act of 1987. Permission of rights is subjected to royalty or honorarium payment.

Penerbit Universiti Malaysia Sabah makes no representation—express or implied, with regard to the accuracy of information contained in this journal. Users of the information in this journal need to verify it on their own before utilizing such information. Views expressed in this publication are those of the author(s) and do not necessarily reflect the opinion or policy of Universiti Malaysia Sabah. Penerbit Universiti Malaysia Sabah shall not be responsible or liable for any special, consequential, or exemplary problems or damages resulting in whole or part, from the reader's use of, or reliance upon, the contents of this journal.

Published in Malaysia by/Diterbitkan di Malaysia oleh
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH
Jalan UMS, 88400 Kota Kinabalu, Sabah, Malaysia.
URL: <http://www.ums.edu.my>

Typeface for text: Times New Roman
Text type and leading size: 11/14 points

ISSN 1394-4517

SIDANG EDITOR JURNAL KINABALU

KETUA EDITOR

Encik Baszley Bee B. Basrah Bee

SIDANG EDITOR

Profesor Madya Dr. Mohd. Noor Mat Yazid

Dr. Ramli Dollah

Dr. Nordin Sakke

Dr. Oliver Valentine Eboy

Dr. Haryati Karim

Dr. Kee Y. Sabariah Kee Mod. Yussof

Dr Noor Syakirah Zakaria

Dr. Syahrudin Awang Ahmad

Dr. Mosli Tarsat

Dr. Trexie Tangit

En. Amrullah Maraining

Prof. Madya Dr. Zuliskandar Ramli (UKM)

Dr. Yunus Sauman (UPSI)

Dr. Abdul Hakim Mohad (USIM)

NOTA KEPADA PENYUMBANG

Jurnal Kinabalu mengalu-alukan sumbangan manuskrip, sama ada dalam bahasa Melayu atau Inggeris, yang bersabit dengan sains sosial, kemanusiaan, pengajian perniagaan dan bidang-bidang yang berkaitan. Manuskrip haruslah ditaip selang dua baris pada sebelah muka surat sahaja menggunakan Microsoft Word (versi 6.0 ke atas) dan kertas ukuran A4 wajib menggunakan kaedah rujukan APA atau Gaya Harvard. Panjang sesebuah manuskrip, dengan jidar 2.54 sm di sekelilingnya mestilah di sekitar 20 hingga 25 halaman, dengan font Times New Roman (12). Setiap manuskrip perlu disertakan dengan abstrak dalam bahasa Inggeris bagi manuskrip dalam bahasa Melayu dan abstrak dalam bahasa Melayu bagi manuskrip bahasa Inggeris yang tidak melebihi 250 perkataan. Kata kunci wajib disertakan. Panduan penyumbang artikel dapat dirujuk dalam Jurcon <https://jurcon.ums.edu.my/ojums/>

Manuskrip boleh diserahkan melalui sistem Jurcon <https://jurcon.ums.edu.my/ojums/> atau dihantar melalui e-mel kepada Ketua Editor. Sidang Editor mengandaikan setiap manuskrip yang diterima sebagai suatu bahan yang belum pernah diterbitkan dan bukan sedang dipertimbangkan untuk penerbitan dengan penerbit lain.

Seyogianya dinyatakan bahawa pandangan yang terdapat dalam makalah yang diterbitkan bukanlah merupakan pandangan ataupun pendapat *Jurnal Kinabalu* mahupun Universiti Malaysia Sabah (UMS). Sehubungan itu, harus juga dimaklumi bahawa setiap penulis bertanggungjawab terhadap ketepatan maklumat dan sebarang pendapat yang diutarakan dalam makalah masing-masing.

Jurnal Kinabalu diterbitkan sekali setahun (Disember), tidak termasuk edisi khas.

Surat-Menyurat

Semua manuskrip dan urusan surat-menyurat tentang penerbitan hendaklah dialamatkan kepada:

Ketua Editor Jurnal Kinabalu
Fakulti Sains Sosial dan Kemanusiaan
Universiti Malaysia Sabah
Jalan UMS
88400 Kota Kinabalu
Sabah, Malaysia.

E-mel: baszley@ums.edu.my

ARTIKEL KHAS KAJIAN GEOGRAFI

- Profil Literasi Alam Sekitar Mengikut Faktor Demografi Pelajar Sekolah Menengah di Tawau, Sabah** 1

Ahmadi Abd Wahab dan Mohammad Tahir Mapa

- Pengetahuan Pelajar dan Amalan Pengurusan Sisa Pepejal di Sekolah Menengah Daerah Penampang, Sabah** 21

Chong Oi Min dan Mohamad Tahir Mapa

- Public Opinion, Perception and Knowledge, Attitude and Practice (KAP) Level on Solid Waste Management Programs in Penampang, Sabah: A Village-Level Study** 39

Siti Yasmin Badrum and Mohammad Tahir bin Mapa

- Pemetaan Jejak Warisan untuk Tujuan Pelancongan Lestari Menggunakan GIS di Tambunan** 57

Kong Teck Sieng dan Oliver Valentine Eboy

- Hubung kait Faktor Ketinggian Terhadap Harta Tanah Kediaman di Kota Kinabalu Menggunakan GIS** 81

Hanif bin Jaudin dan Oliver Valentine Eboy

- Keterlibatan Komuniti dalam Memperkasakan Bandar Berdaya Huni di Zon *Black Spot* Jenayah di Kota Kinabalu, Sabah** 97

Norcikeyonn Samuni, Nor-Ina Kanyo dan Jabil Mapjabil

- Persepsi Guru Tentang Kelemahan Struktur Ruang Fizikal Sekolah Kebangsaan Pulau Gaya Terhadap Insiden Jenayah dalam Kawasan Sekolah** 119

Rosdiana Betare dan Nor-Ina Kanyo

ARTIKEL KHAS PANDEMIK COVID-19

- Kesan Pandemik COVID-19 Terhadap Perniagaan Makanan Tradisi yang Diusahakan oleh Usahawan PKS dan Bantuan Kerajaan yang Diperlukan Semasa Pandemik COVID-19 di Kota Kinabalu, Sabah** 133

Rima Abdul Rahman dan Harifah Mohd Noor

- Penggunaan Analisis Ruang dalam Penyelidikan Pandemik COVID-19: Satu Tinjauan** 151

Lizalin Kalang dan Oliver Valentine Eboy

- Pemetaan Corak Potensi Risiko Penyakit COVID-19 Berdasarkan Perlakuan Penduduk Menggunakan Analisis Spatial di Kota Kinabalu, Sabah** 167
Oliver Valentine Ebo, Lizalin anak Kalang dan Kong Teck Sieng
- Household Food Security and Coping Strategies During Covid-19 Pandemic** 185
Regina Garai Abdullah, Wong Swee Kiong and Neilson Ilan Mersat
- Tinjauan Awal Keberkesanan Kempen *Stay-at-Home* Terhadap Masyarakat di Kota Kinabalu, Sabah** 197
Sitinurbayu Mohd Yusoff, Syahrudin Ag. Ahmad, Dzurizah Ibrahim, Aisah Meri dan Cyril Modili
- Impak Pelaksanaan Perintah Kawalan Pergerakan (PKP) daripada Aspek Kesihatan dan Hubungan Sosial Terhadap Golongan Berpendapatan Rendah Berstatus B40 di Bandaraya Kota Kinabalu, Sabah** 211
Adi Jafar, Mohammad Tahir Mapa, Nordin Sakke, Abdul Hadi Alimuddin dan Ethel Sebastian Daraup
- Mesej Simbolik Karya Poster COVID-19 dari Balai Seni Lukis Sabah** 229
Issarezal Ismail, Humin Jusilin, Ruzamira Abdul Razak, Hilal Mazlan dan Rosmidahanim Razali
- Pengurusan Sisa Topeng Mulut dan Hidung Sebagai Sisa Berisiko: Kajian Awal Terhadap Pencegahan Penularan Virus COVID-19 di Sabah** 255
Abdul Hair Beddu Asis, Mohammad Tahir Mapa, Abang Mohd. Razif Abang Muis dan Syamsul Azizul Marinsah
- ULASAN BUKU**
- Ulasan Buku: Mohammad Reevany Bustami, Surwandono, Ali Maksum, Rita Widiastutik. (2021). *Matriks perdamaian: Teori berkembar hubungan Indonesia-Malaysia*. Prodi Magister Ilmu Hubungan Internasional. Program Pascasarjana. Universitas Muhammadiyah Yogyakarta. Hlm. 198. ISBN: 978-602-52966-6-6** 275
Ramli Dollah